

EUROOPAN
TILINTARKASTUS-
TUOMIOISTUIN

FI

Puhe

10. marraskuuta 2020

Euroopan tilintarkastustuomioistuimen presidentin Klaus-Heiner Lehnen puhe

**Varainhoitovuotta 2019 koskevan Euroopan tilintarkastustuomioistuimen
vuosikertomuksen esittely**

Euroopan parlamentin talousarvion valvontavaliokunta

10. marraskuuta 2020

Alustava versio.

Ainoastaan puhujan esittämä toisinto on pätevä.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

Arvoisa puheenjohtaja (Hohlmeier),

vastuuvapausmenettelyä käsittelevät esittelijät ja varjoesittelijät,

arvoisat valiokunnan jäsenet,

komission jäsen (Hahn),

neuvoston puheenjohtaja,

hyvät naiset ja herrat,

On ilo olla täällä kanssanne tänään, mukanani kollegani Tony Murphy. Hän onkin teille jo tuttu, mutta nyt hän osallistuu ensimmäistä kertaa esittelytilaisuuteemme vuosikertomuksesta vastaavan tilintarkastustuomioistuimen jäsenen ominaisuudessa.

Tämä on ollut poikkeuksellisen **haastava vuosi**. Kuten Euroopan unionissa on tapana, **suuret kriisit** vievät meitä **eteenpäin suurin harppauksin** ja johtavat innovaatioihin, joita vain muutamaa kuukautta aiemmin pidimme mahdottomina.

Niinpä esitellessäni teille nyt tilintarkastustuomioistuimen vuosikertomusta varainhoitovuodelta 2019, meillä onkin kaikilla mielessä monivuotisesta rahoituskehyksestä ja Next Generation EU -elpymisvälineestä tehtävät tärkeät päätökset ja sopimukset. Ne muovaavat EU:n varainkäyttöä ja varainhoitoa **tulevaksi seitsenvuotiskaudeksi**.

Tilintarkastustuomioistuin on Euroopan unionin ulkoisena tarkastajana tehnyt kaikkensa voidakseen **jatkaa** – covid-19-pandemian puhjettuakin – **vaikuttavaa julkisen talouden tarkastustoimintaa** EU:ssa.

Millaisia havaintoja me sitten olemme tehneet?

Menojen osalta tilintarkastustuomioistuin arvioi, että kokonaisvirhetaso on pysynyt **vakaana**. Se oli 2,6 prosenttia vuonna 2018 ja **2,7** prosenttia vuonna 2019. Tämä kokonaisarvio kätkee tietenkin sisäänsä huomattavia menoalojen välisiä eroja.

Kilpailukyvyyn alalla arvioimme virhetason kasvaneen (4 prosenttiin). Syynä ovat etenkin tukeen oikeuttamattomat kulut. Ongelman ratkaisemisessa auttaisi varmasti osaltaan se, jos henkilöstökuluja koskevia monimutkaisia sääntöjä edelleen yksinkertaistettaisiin, kuten olemme useana vuonna tuoneet

esiin. Tilintarkastustuomioistuin kävi lisäksi läpi komission ja sen toimeksiannosta työskentelevien ulkoisten tarkastajien toimittamia tarkastuksia ja havaitsi ne ainoastaan osittain luotettaviksi. Parannukset ovat selvästikin edelleen paikallaan.

Luonnonvarojen kohdalla havaitsimme parannuksia, joiden ansiosta virhetasoksi voitiin arvioida 1,9 prosenttia. Kun huomioon otetaan myös muu valvontajärjestelmän tuottama evidenssi, alan virhetason voidaan päätellä olevan lähellä olennaisuusrajaa. Tämä **hyvä uutinen** koskee etenkin suoria tukia: niiden arvioitu virhetaso on edelleen **selvästi alle** olennaisuusrajan. Suorat tuet perustuvat pääasiassa maatalousmaan pinta-alaan, jonka viljelijät ilmoittavat. Ne muodostavat 70 prosenttia eli valtaosan otsakkeen menoista. Sen sijaan maaseudun kehittämisen, markkinatoimenpiteiden, kalastuksen ja ilmastotoimien virhetaso on yhä olennainen. Loput 30 prosenttia otsakkeen maksuista kohdistui niihin. Kansallisten **toimentamismääräysten** toimenkuva on laajentunut vuodesta 2015 lähtien. Suoritettuumme uudelleen osan niiden toimittamista tarkastuksista edellytämme kuitenkin useita parannuksia, mikä vastaa myös komission arvioita toimentamismääräysten tekemisestä tarkastuksista.

Hallinnon alalla emme havainneet olennaisia virheitä, kuten emme kahtena edellisvuonnakaan.

Koheesioalan varmuus- ja valvontakehyksessä ratkaisevan tärkeä tehtävä on **kansallisilla tarkastusviranomaisilla**. Tilintarkastustuomioistuin kävi läpi 18 kansallisen tarkastusviranomaisen työn ja havaitsi jälleen virheitä, jotka olivat jääneet niiltä huomaamatta. Tilintarkastustuomioistuin arvioi alan virhetasoksi **4,4** prosenttia, kun huomioon otetaan jäsenvaltioiden viranomaisien tekemät oikaisut. Taso on alhaisempi kuin viime vuonna mutta yhä olennainen. Tarkastusviranomaisilta havaitsematta jääneet virheet ja muunlaiset puutteet asianomaisten kahden pääosaston ilmoittamissa jäännösvirhetasoissa heijastuvat virheitä koskeviin **komission** arvioihin. Alue- ja kaupunkipolitiikan pääosaston mukaan riskitaso maksamishetkellä oli 3,1 prosenttia ja työllisyys-, sosiaali- ja osallisuusasioiden pääosaston mukaan 2,2 prosenttia. Tilintarkastustuomioistuin pitää näitä arvioita edellä sanotun perusteella **liian alhaisina**. Jos kansalliset viranomaiset ja komissio löytävät tulevana vuosina asiaan ratkaisun, tilintarkastustuomioistuin saattaa hyvinkin kyetä **luottamaan suuremmissa määrin** jäsenvaltioiden tarkastusviranomaisiin ja sen tuloksiin ja jopa **varmentamaan** niiden arviot. Mutta vielä ei olla niin pitkällä. Olen tietoinen siitä, kuinka määrätietoisesti komissio pyrkii tähän tavoitteeseen, jonka saavuttaminen edellyttää huomattavia ponnistuksia kaikilla tasoilla.

Entä miksi puhun niin pitkästi koheesioalasta?

Syy on varsin yksinkertainen: olemme useana vuonna tehneet eron **suuririskisinä** pitämiemme menojen, joihin koheesiomenot kuuluvat, ja vähäriskisten menojen välillä. Suuririskisten menojen virhetasoksi on arvioitu **4,9** prosenttia eli virhetaso on olennainen (2018: 4,5 prosenttia).

Mitä siis tapahtui vuonna 2019? Paikoin otettiin muutama askel eteen- tai taaksepäin, mutta kyseisillä toiminnanaloilla ei tapahtunut **perustavanlaatuista** muutosta. Lisäksi jälkitarkastukset olivat edelleen puutteellisia.

Suuririskisten menojen **osuus** (53 prosenttia) kuitenkin kasvoi, etenkin koheesioalalla. Tämä ei sinänsä ole ongelmallista – on hyvä ja odotettavissa ollut asia, että koheesiomenot lisääntyivät. Siitä ei pidä syyttää ketään. Se kuitenkin merkitsee, että virhetaso on nyt olennainen suurimmassa osassa tarkastamaamme perusjoukkoa. Olennainen virhetaso ulottuu niin ollen laajalle. Tämä on se syy, jonka vuoksi tilintarkastustuomioistuin päätti antaa varainhoitovuoden 2019 menoista **kielteisen lausunnon** eikä edellisvuosien tapaan varauman sisältävää lausuntoa.

Tätä **ei** sinänsä pidä nähdä komissioon kohdistuvana syytöksenä, hallinnoivathan **jäsenvaltioiden viranomaiset** likimain 74:ää prosenttia EU:n menoista. Jokaisella ketjun osalla on oma tehtävänsä, eikä liiallinen yksinkertaistaminen vie meitä eteenpäin.

Tilintarkastustuomioistuin saattoi kolmena edeltävänä vuonna antaa varauman sisältävän lausunnon. Nyt annettua kielteisestä lausuntoa **ei** silti pidä nähdä merkkinä siitä, että hallinnointi olisi tällä välin **uudestaan heikentynyt**. Kun nykytilannetta verrataan kymmenen vuoden takaiseen, voidaan sanoa, että tilanne on merkittävästi parantunut. Näin ollen **kyse ei ole taantumisesta**, vaan ennemminkin joillakin aloilla on **itsepintaisia rakenteellisia ongelmia**, jotka on ratkaistava. Kaikessa EU:n varainkäytössä on sovellettava **selkeitä ja yksinkertaisia sääntöjä**. Lisäksi se, kuinka rahat on käytetty ja saavutettiin tavoitellut tulokset, on **tarkastettava vaikuttavalla tavalla**.

Käytännön tasolla vallitseva todellisuus ja tilintarkastustuomioistuimen menoalakohtaiset johtopäätökset ovat kuitenkin merkityksellisempiä kuin laatimamme yleinen johtopäätös tai kokonaisarvio. Päätelmämme ovat **kovin erilaisia** eri menoaloilla, ja siksi pyydän teitä paneutumaan niihin kunkin alan osalta, kun tulevana viikkoina ja kuukausina valmistette parlamentin päätöstä vastuuvapaudesta.

Arvoisa puheenjohtaja, hyvät naiset ja herrat.

Pidän puheeni teille ajankohtana, jolloin keskusteltavana on **seuraava rahoituskausi**. Lähivuosina EU:n menot saattavat lähes kaksinkertaistua – tilanteen kuvaaminen sanalla “historiallinen” on kenties kerrankin perusteltua. Siksi vetoan teihin, että **ottaissimme opiksi aiemmista kokemuksista**, jotta voimme luoda monivuotista rahoituskehystä ja Next Generation EU -elpymisvälinettä varten parhaan mahdollisen järjestelmän. EU:lla on vain tämä yksi tilaisuus onnistua tässä tehtävässä.

Siis **suojatkaamme EU:n taloudellisia etuja** sääntöjenvastaisuuksilta ja petoksilta. Tiedän talousarvion valvontavaliokunnan tilintarkastustuomioistuimen vahvaksi liittolaiseksi tässä asiassa. Tilintarkastustuomioistuin ilmoitti vuonna 2019 OLAFille yhdeksän petosepäilyä, jotka tulivat esiin tarkastusten aikana. Toivon, että tilintarkastustuomioistuimen ja Euroopan syyttäjänviraston välille voi kehittyä vastaava tiivis suhde, kunhan syyttäjänvirasto aloittaa toimintansa, nyt ensivaiheessa 22 maassa. Perussopimusten mukaisesti jokaisella jäsenvaltiolla on oltava **tehokas ja riippumaton oikeuslaitos**, jotta EU:n taloudellisia etuja suojataan yhtä voimakkaasti kuin kansallisia taloudellisia etuja. Olen tietoinen siitä, kuinka valiokuntanne sitoutuminen auttoi viime viikolla saamaan aikaan merkittävän poliittisen sopimuksen lainsäätäjien kesken. Sopimus sisältää useita suosituksia, jotka tilintarkastustuomioistuin esitti asiasta aiemmin antamassaan lausunnossa. Kohdistan onniteluni erityisesti yhteisesittelijä Sarvamaalle.

Ottakaamme oppia saamistamme kokemuksista myös siltä osin, että käynnistämme uuden rahoituskauden **mahdollisimman pian**. On tietenkin tärkeää tehdä asiat oikein. Silti on aiheellista pitää mielessä, että vuoden 2019 loppuun eli tämänhetkisen seitsenvuotisen talousarvion toiseksi viimeisen vuoden loppuun mennessä vain 40 prosenttia seitsenvuotiskaudelle sovitusta EU:n rahoituksesta oli maksettu edunsaajille. Jotkin jäsenvaltiot olivat käyttäneet vähemmän kuin kolmanneksen niille osoitetuista varoista. Maakohtainen kaavio aiheesta löytyy EU-tarkastusta koskevasta yhteenvedosta. Kuten huomaatte, **EU-varojen käyttöasteeseen** liittyy yhä käytännön ongelmia riippumatta siitä, mitkä ovat poliittisella tasolla vahvistetut päämäärät tai vaatimukset. Tämä on osaltaan kasvattanut maksattamatta olevien sitoumusten määrää 298 miljardiin euroon vuoden 2019 loppuun mennessä. Ongelma on ratkaistava tarkoituksenmukaisin toimin sekä kuluvan että seuraavan monivuotisen rahoituskehysten osalta.

Hyvät naiset ja herrat, päätän puheeni seuraavin sanoin:

Näinä kriisiaikoina jäsenvaltioilla ja Euroopan komissiolla on valtava vastuu siitä, että EU:n varainkäyttöä hallinnoidaan moitteettomasti ja tehokkaasti. Vuosikertomuksestamme – josta mielelläni keskustelen kanssanne tänään – käy ilmi, että **lisätoimet** ovat välttämättömiä. Myös teillä parlamentin jäsenillä, jotka

on valittu suorilla vaaleilla, on niin lainsäädännöllisesti kuin poliittisestikin **suuri vastuu** huolehtia siitä, että tarvittavat toimet toteutetaan.

Kiitokset kuulijoille.